

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplača 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenemki nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 124.

V Ljubljani, v petek 30. maja 1884.

Letnik XII.

Govor dr. Bilinskega

o šestem oddelku obrtnijske postave v državnem zboru 16. maja.

(Dalje)

Da pa normalni delavnik, prav umerjen, ne škoduje zmožnosti tekmovanja, imam še bolj klasičen dokaz. Vprašanje normalnega delavnika v Avstriji ni novo. Znano je, da je leta 1868 predarlski deželni zbor vladi predlagal vpeljavo 12urnega delavnika; vlada je tisti predlog trgovskim zbornicam razposlala in 14 oglasilo se jih je proti, 15 pa zanj.

Med poslednjimi nahajajo se zbornice — in to niso kamore morda le iz okrajev, ki nimajo obrti, — Celovška, Goriška, Inomostanska, Bocenska, Feldkirchenska, Budějoviška, Plzeňjska, Liberska in Brnska. Poslednja zahtevala je celó 11urni delavnik.

Ali morda veste za boljše spričevalo gledé neškodljivosti maksimalnega delavnika, kar se obrtnije tiče, kakor so ravno trgovinske zbornice same?

Ako me toraj vprašate po nasledkih, ki bi pri vpeljavi normalnega delavnika podjetnika zadeli, — kajti o delavcih imam popolnoma mirno vest — lahko rečem: „Škodoval bo posamičnim in sicer ravno tistim, ki so ga spravili v življenje, to so pa tisti, o katerih je gosp. poslanec Celovške trgovinske zbornice pisal, da, ako bi obrtnija samo le take člane imela, bi bilo boljše za njo, da pogine. (Dobro, dobro! na desni.) Na veliko srečo jih je pa jako malo, ki bi si bili na škodo delavca preveč prislужili. Tisti morajo se sedaj pokoriti in čas dela skrajšati. So pa zopet drugi, ki se jih nasledki ne bodo kar nič dotikali, kajti znano je, da je mnogo obrtnij, ki že zarad svoje tehnike in na težavo dela ne morejo po 11 do 12 ur delati. Kar je ostalih obrtnikov, čutili bodo postavu na jako zmeren način, popravili pa bodo škodo po zboljšanih mašinah in po višji zmožnosti delavca. Prav dobro razumem, da zmožnost dela ne more toliko narasti v mašinski obrti, kakor pa pri rokodelstvu, kjer se ročnost de-

lavčeva mnogo ceni; odgovoriti pa hočem na to, da se, kakor je skušnja dokazala, ravno v poslednjih urah dela, ko je delavec že ves truden in zaspan, največ mašin pokvari in potare, kar bo potem maksimalni delavnik zabranil in o tem smislu povzdignila se bo tudi zmožnost delavcev vsled okrajšanega delavnika in bo okrajšanje po večjem vspehu odškodovala. Nasproti temu bodo pa vsi obrtniki toliko na dobičku, da se bodo rešili tistih konkurentov, ki so do sedaj v tekmovanje svoje delavce in njih veliko število zlorabili. (Prav res! na desni.) Tudi angleški fabrikantje branili so se s prvega tovarniških postav, sedaj jih pa smatrajo za veliko dobroto, ktera jim je pogoje tekmovanja še le vredila in na enako pot spravila.

Sedaj gre toraj le še za to, kako dolgo naj traja najdaljši delavnik. Tukaj pravijo nekteri: Prepisali ste 11 ur iz švicarskih postav in drugi pa: Hotli ste imeti neko številko in ste enajsto zapisali, ker se vam je ravno nakretila. No, ravno tako to vendar-le ni. Sklicati se hočem najpopred na enketo, pri kateri so se podjetniki izrazili o praktičnih razmerah pri njih samih ali pa pri drugih vestnih podjetnikih. Tukaj je edino le gosp. poslanec trgovinske zbornice Pražkega starega mesta, ki je navajal 10 ur na dan; zvedenec Milde (ključavničar) 10 ur, gosp. poslanec mesta Aussig 11 do 11½ ur, g. poslanec mesta Rumburg 11 ur, fabrikant Siegmund (volnina) 11 do 12 ur, zvedenec Liebig 11 ur, poslanec VII. okraja 10 do 12 ur, zvedenec Oppenheimer (porcelan) 11 ur, spoštovani poslanec kmetiških občin Kraljevogralskih (steklenina) 10 do 12 ur, zvedenec šlezjskih predilnic, Weiss, 10 do 12 ur dela itd. Le poslanec Pražke trgovinske zbornice navedel je 12 ur in zvedenec Pacher pa „okoli“ 12 ur.

Nadalje, gospôda moja, mi je opomniti, da imamo tovarniški red Brnskega magistrata od 20. februarja 1868 za tovarne z volnino po okolici in tisti red zaukazuje 11½ ur dela na dan — seveda z izgovorom drugih medsebojnih določil, ktere le edino postava izključiti zamore — v resnici se pa

ondi vendar-le povprečno po 11½ ure dela nahaja. Razun tega hočem se pa še sklicavati na izvor, ktereja je včeraj gosp. poslanec Celovške trgovinske zbornice označil — jaz ne vem, če po pravici, da obrti ni ravno, kdo vé, koliko naklonjen.

Ako gre toraj za dolgost delavnikovo, moralo bi v onem pisanji g. Schneiderja, oziroma barona Voglsanga — ako je sploh razsodba gosp. poslanca Pacherja resnična — prej preveč nego premalo ur navedenih biti.

Jaz sem si pa podatke, ki se ondi nahajajo, postavil, iz katerih sprevidim, da n. pr. v tkalni obrtniji, kteri je v Moravi največja uloga prisojena, od 51 tkalnic, relativna večina, to je 19 po 12 ur na dan dela in med 20 tovarnami v Čeahah, jih tudi dela 9, kar je zopet relativna večina, po 12 ur na dan. Kakor sem rekel, ako je res, da je hotel pisatelj za obrt neugodno pisati, ker je čas dela relativno v največ slučajih le z 12 urami določil, nam je s tem dokazal, da se v resnici ne dela več časa.

Po vsem tem lahko trdimo, da se pri obrtniji, posebno pa pri tkalni obrtniji povprečno dela po 11 do 12 ur, z malimi izjemami, o katerih sem poprej govoril.

S temi neresničnimi razmerami slagajo se tudi zahteve, ktere smo čuli v enketi in ktere navajajo po peticijah. Evo vam n. pr. dolenje-avstrijsko obrtnijsko društvo zahteva na dan po 12 ur, veliki obrtniki iz Goriškega in Gradišanskega 12 ur, obrtniki predarlski 12 ur, tovarne za stroje 10 ur, obrtniki za bombaž 12 ur, obrtniki za ovčjo volno v Brnu in obrtniki za volnino v Opavi 11½ ur, osrednja zadruga volnene obrtnije v Liberci po 12 ur, obrtniki iz Avša in okolice so zadovoljni z 11 urami, tovarne za volneno prejo zahtevajo po 12 ur in klub obrtnikov, ki nam je podal sostavo predlogov z neresničnimi podatki določil, poganja se za 12 ur!

Tudi onih 15 trgovinskih zbornic, ktere so se izrazile za 12urni delavnik, oziroma Brnska, ki se je oglasila le za 11 ur, priznale so vse, da 11- do 12urno delo popolnoma zadostuje. Zvedenec Weiss

LISTEK.

Severno-iztočna morska potovanja

skozi severno ledeno morje s posebnim obzirom na Nordenskjöldovo l. 1878—79.

(Spisal prof. I. Steklasa.)

(Dalje.)

Popoldne 11. avgusta pa se je vreme razvedrilo ter se je moglo dalje broditi. Zdaj se pokažejo kosi ledu in proti večeru ga je bilo že toliko, da nas je začelo skrbeti, vendar kosi še niso bili tako gosti, da se ne bi bilo dalo dalje ploviti. Pri počasni vožnji mogla se je pretraživati toplota morska pa tudi z mrežo so se lahko morske živali lovile. Ta led je bil pa večidel iz zalivov ter tako izjeden in luknjičast, da je bil bolj podoben srežu nego pravemu ledu. Bilo je jasno, da se bode ta led za nekoliko dni zgubil. Čeravno se je bila tako gosta megla na morje spustila, da ste si morali ladiji s zvižganjem svojih parnikov razumevati, kojim pravcem ktera plovi, vendar ste dalje proti severo-iztoku brodili po nepoznatem potu, ki je bil posut z mnogimi otočiči od Dicksonove luke ob pobježju do rta če-

luskinskega. Da ladja ni cel čas tega potovanja nasela na morsko dno, to je najbolji dokaz, kako izvrstno jo je vodil poročnik Pallander s svojima pomočnikoma Bruzevicem in Hovgaardom. Zdaj je postalo morje malo bolj slano, ali temperatura se je umanjila. Zajedno pa je bilo tudi organično življenje na morskem dnu bogateje. Tako je dr. Stuxberg ponoči 13. avgusta, ko je bila ladija obstala na velikem kosu ledu, vzdignil iz morskega dna množino morskih živalic. Bilinstvo in životinstvo na suhem pa je bilo jako siromašno. Zemlja je prava pustinja naproti Spiebergom in Novaji Zemlji. Morskih ptic, katerih je na Spiebergih in Novaji Zemlji vse živo, ni tukaj niti videti. Tonovšice so tukaj prav redke. Več vrsti gosi se najde na kopnem. Med ostalimi pticami se nahaja tukaj tudi neka vrst sove (Strix nyctea) in sokolov. V morju pa je bilo videti dva kita in nekoliko morskih psov (Phoca barbata in Phoca hispida). Rib pa je tukaj bržkone dosta.

Med tem ko je ladija visela na velikem kosu ledu, poda se prof. Nordenskjöld s poročnikom Nordquistom na led, da vidi, ne bi li morda našel sledi od onega čudnega prahu kozmičnega postanka, ktereja je l. 1872 zasledil na severni obali Spiebergov. Poročnik Nordquist je našel na snegu nekoliko ru-

menih peg, ki pa po natančnem preiskavanju na ladiji niso bile spoznane za organično tvarino, nego za debelo zrnat pesek, kot jako lepo izdelani kristali s promerom od 1 do 2 milimetrov. Od 14. do 18. avgusta so stale ladje vsidrene, čakajoče na jasno vreme, v izvrstni luki med Tajmir otokom in obalo. Nordenskjöld je krstil to luko Aktinija radi množine aktinij, ktere se tukaj nahajajo. Zemlja ni bila s snegom pokrita nego s sivo-zeleno vegetacijo od raznih trav, mahovin in lišajev. Fanerogamskih rastlin je tukaj jako malo, tem bolj pa so zastopane mahovine in lišaji. Na bregu se nahaja izvrstna paša za sobe, ki je bila mnogo bolj nego na Spiebergih, kjer je obilno sobov. Gotovo niso ruski lovci teh bregov dolgo obiskali, vendar je bilo vse eno prav malo severnih jelenov v teh predelih. Kapitan Johannesen je mislil, da so volkovi, katerih ostanki se tukaj najajo, pokončali sobe. Preliv, ki deli Taimir otok od kopna, se je tudi pretražil. Prof. Nordenskjöld označil je Aktinija zaliv kot prav pripravno točko za opazovanja, kakoršne bi se po predlogu Weyprechtovem imele okoli severnega pola prirediti. Luka se nahaja v krasnem od vseh strani zavarovanem zatoku s prav dobrim sidriščem. Vkljub gosti megli ste odbrodili vendar obe ladiji „Vega“ in „Lena“ 18. proti rtu Čeluskinskemu. Ladiji ste plo-

Brnske obrtniške zbornice izrekel se je v enkëti za 10 do 12 ur in izvedenec Kafka pa za 10 $\frac{1}{2}$ ur dela. Treba pa se je tem nasproti ozirati tudi na druge glasove. Pomisliti je treba, da delavci vedno in povsod zahtevajo 10urni delavnik, namreč v enkëti, v peticijah in na svojih shodih.

Prosim dalje tudi pomisliti, da če bi se bili po tem ravnali, in bi bili edino le mladostnim pomagacem delo okrajšali, bi bili gotovo ostali pri 10urnem delavniku, ker so od leta 1870 vsi vladni predlogi, tudi oni vstavoverne vlade 10urni delavnik povdarjali. Vsled tega bi bilo pa za obrtnijo v resnici mnogo slabše postalo, posebno pa po onih oddelkih, kjer delajo ženske in otroci. Imeli bi bili po vseh vladnih predlogih 10urni delavnik vsaj za obrt, kjer ne delajo le samo odrasli. (Prav res! na desni.)

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 29. maja.

Notranje dežele.

Čegav bo najnovejši *Dunajski poslanec Neuber*, ki so ga 26. t. m. namesto dr. Koppa v Mariahilfu zvolili? On je kandidiral na priporočilo združene levice, če tudi si ni upala svojega praporja razviti, na katerem stoje z velikimi črkami zapise o zatiranem nemštvu, o slovanski povodnji, ktera žuga Dunaj poplaviti in o boji na življenje in smrt s sedanjo Taaffejevo vlado. Čegav bo? Levičarji so ga postavili na trg, oni ga bodo toraj za se zahtevali, Dunajčani so ga pa volili, ker je nosil pred sabo razvit program, na katerem je obetal, da se v državnem zboru ne bo s Čehi prepiral, temveč da bo skrbel za narodni napredek, za narodno gospodarstvo in blagostanje, toraj imajo tudi Dunajčanje nanj pravico in rekli bi, da še mnogo večjo, kakor pa levičarji! Kajti oni se nadjajo, da se bo Neuber v državnem zboru moža pokazal, ki svojo nalogo pri pravem koncu začne, ker jo razumi, ker mu je na ljudskem blagru ležeče. Dunajska ljudska stranka, ktera je levičarjem popolnoma hrbet obrnila, ga je volila, njen mora toraj postati in njo mora zastopati, ako hoče značajan ostati. — Res; ali značaji so med liberalci redki primerljivi.

Pri volitvi *dr. Koppa* v notranjem Dunajskem mestu, našel se je tudi lakonik, ki je na svoj volilni listek na mesto imena dotičnega kandidata zapisal, za sedanji čas nad vse pomenljivi besedi: „über's Jahr“ (k letu osorej). Enako so menda tudi stotine in stotine tistih židom nasprotno mislečih volilcev mislili, katerih nenavzočnosti se ima dr. Kopp za svojo izvolitev zahvaliti. Da bodo pa na Dunaji k letu osorej, kedar bodo splošne volitve za nov državni zbor, vse druge strune zapele, kakor so se pa sedaj vže skoraj petnajst let ondi glasile, je prav gotovo!

Kralj Pirhus premagavši svojega sovražnika, je, preštevajoč svoje vojake, kolikor mu jih je po slavni zmagi še ostalo, vskliknil: „Še ena taka zmaga, in — zgubljen sem!“ Ravno to velja o najnovejši zmagi pri volitvah v državni zbor, ktero si je *združena leвица* poslednje dni na Dunaji priborila. Da je sploh sedaj še zmagala s svojim kandidatom, naj se bolj zahvali tako imenovani „Judenhetze“ (ščuvanji na žide), v ktero se je njej nasprotna

stranka preveč zagrizla, kakor pa svoji spretnosti in priljubljenosti. Upamo, da ni več daleč dan, ko bo Dunaj svojo konservativno stran zopet na svitlo obrnil, kar se zna že pri bodočih volitvah zgoditi. Dunaj, ki je bil do sedaj gnezdo, kjer je ustavoverna stranka poslednje čase združena levica imenovana, kovala svoji državi in Slovonom pogubljive naklepe, je začel bolj in bolj kovarstvo spoznavati ter se s studom od take stranke obračati. Vso svojo moč morala je porabiti, da se ji je posrečilo z veliko težavo, s krvavimi glavami do zmage v VI. okraji Mariahilf, in tudi tukaj še le potem, ko je spremenila svojega kandidata, ko je poprejšnjega poslanca dr. Koppa prav v mrtvaškem sprevodu spremila v notranje mesto, kjer je zadosti židov in odvetnikov, katerim je poslanec dr. Kopp vedno dobro došel, v čemur se združena levica tudi motila ni. Znamenit pa bo ostal dan 26. maja v zgodovini Dunajskega mesta, ker je tekla kri na volišči, na kraji, kjer ima svoboden državljan prostovoljno voliti po svojem prepričanju! Slabo znamenje za združeno levico je pa glasovita agitacija, ktere sta se dioskura vitez Schönerer in dr. Pattai nasproti združeni levici poslužila, namreč priziv na nemško narodnost, kteremu sta za vidno znamenje plavice pridala, s kterimi so se celó fjakerji in njihovi konji ponášali, ki so volilce na volišče vozili, zraven pa židovsko kričanje po ulicah na Dunaji znanega „hep, hep“, kar židje ne morejo slišati. Manjšina, v kateri je dr. Pattai ostal, toraj ni nič drugega, kakor živa demonstracija proti postopanju združene levice in Dunajskih židov; ona je živa in dejanska obsodba pokvarjene in pogubljive politike levičarske, od ktere se na Dunaji okraj za okrajem s studom obrača, ona je živ memento mori za združeno levico! Dunaj se bo otresel grozne teže — levičarske mōre — če tudi še ne danes in jutri, v teku časa pa gotovo; a jako vstrajnega dela bodo še imeli Dunajski pošteni listi, da bodo porovali in iztrebili plevel židovskoliberalnih listov med prebivalstvom prestolnice. Naj bi se skoraj posrečilo poštem listom in prebivalcem na Dunaji otresti atiranskega židovskega brezvernega liberalizma. V kar Bog pomoz!

Lansko leto napela je Celjska „Vahtarica“ svoje lamentacije o Ljubljanskem konstitucionalnem društvu recte nemčurjih, da so popolnoma razredjeni, da potrebujejo novih moči, ako nečajo, da bi društvo, ki je že dolgo na smrtni postelji, ne poginilo. Letos skoraj z ravno tistimi besedami nemški liberalni listi Dunajski ravno tisto zdravilo *fakcijski opoziciji* alias združeni levici nasvetujejo, ako ji je na tem ležeče, da popolnoma ne pogine. Prišla je ob vse zaupanje. Lastni njeni organi zgubili so vero v svoje voditelje, narod pa v njeno delovanje in tako so se drug drugemu popolnoma odtujili. Kaj hočemo o taki parlamentarni stranki še reči? Nič, kot da hira, da se bori s smertjo, ktera ji bo k letu skoraj vrat zavila in fakcijske opozicije ne bo več. Kratek sicer ji je bil obstanek, pa vendar je napravila mnogo škode. Prav na veliko srečo celega cesarstva spravila se bo s poti, kadar se spravi, in to bo leta 1885. Tako pišejo marsikteri konservativni listi. Mi le dostavljamo: Utinam — Bog daj!

Pravni odsek poslaniške zbornice določil je v svojih poslednjih sejah še postavbo o *pravoslovnih praktikantih* gledé vštetja službenih let, in disciplinarnega postopanja proti malomarnim. Kakor jo je odsek sklenil, glasi se postava takole: § 1. Sodniški kandidati, ki se želé oglasiti na sodniški izpit, skazati se morajo z dvoletno prakso (z dvoletnim dejanskim delovanjem). Predsednik dotične deželne nadsodnije določi sodnijo, pri kateri se predpisana praksa napravi, od ktere mora vsaj jedno leto spadati na prakso pri kakem sodnem dvoru prve instance (okrožna ali pa deželna sodnija.) § 2. Tistem pravnim praktikantom, ki so svojo dvoletno prakso

dovršili brez ukora in graje, naj se pri primerni porabi in spodobnem obnašanju na njihovo prošnjo, dovoli daljša praksa pri kaki sodnji ali pa pri državnem pravdnistvu. § 3. Čas službovanja pred sodniško ali državnopravdnisko prakso, ako se ni pretrgal in ako mu sledi službovanje, ktero se po postavah uračuna neposredno, šteje se mu bo v pokojnino od dneva slovesne obljube. § 4. Pravni praktikanti, ki svoje obljubljene dolžnosti zanemarjajo, naj se primerno opominjajo na spolnovanje svojih dolžnost. Ako pa opominj ni ne izda, ali pa se je dotični večjega zadolženja gledé svojih dolžnost deželnega storil, sme ga predsednik deželne nadsodnije iz službe odpustiti, če tudi je služboval pri kaki sodnji ali pa pri državnem pravdnistvu. Odpuščenec se proti temu lahko v 8 dneh pritoži na ministra, vendar pa ima odpust take posledke, da se odpuščenec ne sme pred 6 meseci zopet v službo sprejeti. — Ta postava postane veljavna čez tri mesece po svojem razglašenju.

Češka društva po severnih Čedah hotla so napraviti ob Binkošti v Duhovem (Dux) splošen kongres. Vlada ga je pa iz vzrokov gledé javne važnosti prepovedala. Radovedni smo, kaj bo pač državna vlada storila na Štajarskem z slov. Bistriškim županom, ki je dal cesarsko zastavo sneti; kako plačilo bo dobil Graški župan, ki je priporočal pruske zastave in kako bodo pohvaljeni Celjski „Schulvereinovi“, ki so se prišli v Št. Jurje pretepat?!

Lanska jesen je že nekaj kazala, da bodo med *Poljaki* in *Rusini* lepše razmere nastopile, kajti mnogo se je čitalo o pripustljivosti in strpljivosti Poljakov nasproti pravičnim zahtevam Rusinov po Galiciji. Letos so pa menda zopet stare trme, stare mrznje in stara zatiranja nastopile. Znano bode našim čitateljem, da Rusini že dalj časa zahtevajo narodno šolo v Lvovu z rusinskim, t. j. maternim podučnim jezikom, ktere jim pa Poljaki nečajo dovoliti. Stvar so gnali tako daleč, da je prišla pred državno sodišče na Dunaj, kjer se je po pravici in resnici na korist Rusinov določila. Kljub temu Lvovski magistrat še sedaj noče dotične šole dovoliti, ktero je pa sedaj naučno ministerstvo tirjati začelo. Nadjati se je, da se ministerstvu nasproti Lvovski magistrat vendar ne bo več vstavljal, če tudi še ugovarja in žuga s tožbo pri upravnem sodišči zaradi žaljenja galiske šolske postave. — Čudno! Za-se tirjajo Poljaki narodne pravice in Rusinom jih nečajo pripoznati!

Vnanje države.

Francoski prvi minister Jules Ferry jel je Orleanistom na prste stopati. Povod temu dala je večerna zabava, ktero je zastopnik ameriškkih združenih držav v Parizu na čast nekterim odličnjakom priredil. Ministerski predsednik Jules Ferry pisal mu je pa, da naj grofu Pariškemu, ki se ob vsaki priložnosti na prvem mestu ljudstvu kaže, ne skazuje nikakih posebnih časti, ako so mu dobre razmere, ki med obema republikama obstoje, pri srcu. Royalisti so pa zopet zagnali glas, da je bila soareja na čast grofu Pariškemu in drugim načelnikom royalistične stranke priredjena, pri kateri so bili tudi zastopniki drugih velevlasti navzoči. Sumeč šampanjec jim je razvezal jezike in napijali so menda na zdravje bodoče kraljeve vlade.

V *Rumuniji* so nastali škandali na univerzi, ktere so ondašnji dijaki provzročili nasproti dekanu in pa ministru Bratianu. Zarad škandala, ki so ga avstrijskemu poslancu napravili, hotel jih je dekan javno v dvorani posvariti in jih je iz tega namena skupaj sklical. Ko je začel govoriti, jeli so mu ironično ploskati in ga niso več k besedi pustili. Ko je pa konečno vendar le zopet govoriti jel in jim neotesanost očital, vpili so: „Vunkaj ga vrzite“, ter so jeli vsake vrste drobnjav vanj metati. Z veliko

vili ob zapadni obali Tajmir otoka, kjer leži mnogo na zemljevidu še nenaznačenih otokov. Severna končina Tajmir otoka se ne prostira tako daleč na sever, kakor je na zemljevidih naznačeno. Ledu je bilo zdaj le malo najti, pa še ta je bil zalivni in ves izjeden. Ves ta led se je moral v kratkem stopiti. Tudi Tajmirski zaton je bil skoraj ves brez ledu. Pri vožnji se je opazila slaba morska struja. 19. avgusta se je brodilo ob obali čeluskinskega poluotoka, in sicer v prav gosti megli, ki se je samo na ure toliko zgubila, da se je mogla zemlja videti v glavnih obrisih. Na potu se je zadelo na široko polje sovislega ledu, ki je ležal pred nekim zatonom na zapadni strani Tajmirskega poluotoka. Od daleč se je videlo to ledeno polje veliko in visoko, ali v bližini pa se je pokazalo, da je tudi ta led ves izjeden in mehek. Radi megle se ni moglo daleč videti in prof. Nordenskjöld se je že zbal, da bode najsevernejša točka Azije tako v meglo zavita, da se ne bode mogoče izkreirati. Ali zdajci se pokaže od ledu prosta končina na severo-iztoku. Malo bolj severno pa se je odprla mala draga brez ledu. Tukaj se vsidri „Vega“ 19. avgusta, ob 6 popoldne. Bila je švedska zastava natakajena in s topom se je dalo znamenje. Prvi cilj podvzetja, severna končina starega sveta, je bil dosežen. „Zrak se je sčistil in

severna končina je ležala pred nami v solnčnem sjaju in brez ledu.“ Kakor pri prvem izkrcanju na Jeniseju tako so potniki tudi tukaj opazili velikega severnega medveda, ki je pa lovцем srečno ušel. „Vega“ je ostala na rtu Čeluskinskem do poldne drugega dne, da se je mogla predvzeti točna astronomska mestna oznaka te važne točke prirodopisem pa dati prilika za ekskurzije po suhem. Rt Čeluskinski je nizka končina, ki je razdeljena po zatonu, kjer je ladija stala, na dva dela. Neznatna visočina, spuščajoča se počasi, proteže se od iztočnega brega z obalo paralelno proti jugu. Po približnem proračunanju na temelju astronomskih opaževanj in po predvzeti triangelski meritvi leži zapadna končina 77° 36' 37" severne širine in 103° 25' 5" iztočne dolžine od Gr., iztočna končina malo severneje, namreč 77° 41' severne širine in 104° 1' iztočne dolžine, (kar se z dosedanjjo oznako dobro vjema, kajti razlika v dolžini iznosi samo 3 $\frac{1}{2}$ nemških milj). V notranjosti pa se gora vzdiguje brzkone do 1000'. Visočina kakor tudi nižina niste bili skoraj nič s snegom pokriti. Na mnogih mestih obalnih pa je ostalo nekoliko ledu.

Tla ravnine je po preiskavanju prof. Nordenskjölda večidel od ilovce, gorovje pa od škrlja brez okamenin, polno kristalov in žveplenega grušča; od

zgoraj je škrlje izpremešano z jakimi kremenovimi žilami. Od phanerogamov je našel dr. Kjellman tukaj samo 24 vrst. Tukaj na malem prostoru, so se našle skoraj vse biline te zemlje, dočim so se mnoge dalje v notranjosti izgubile. Tudi životinstvo je tukaj dobro zastopano. Od ptic se nahajajo neke vrste tringov, Anser bernicla, siderske gosi in gorske sove. Na morju pred končinom je bilo opaziti kita in nekoliko morskih psov (Phoca hispida). Z mrežo se je privleklo iz morskega dna mnogo vrst alg (med drugimi Laminaria Agardhi) in veliko množino nižjih živali, med njimi velike eksemplare od Idothea entomon, neko vrst izopodov.

Drugo pismo Nordenskjöldovo je pisano na potu med rtom Čeluskinskim in ustjem Olenekovim, datirano od 21. do 26. avgusta. Iz tega hočemo posneti najvažnejše. Ko se je „Vega“ 20. avgusta vzdignila iz luke, bilo je morje v najbližnji okolici severne končine Azije popolnoma brez vsacega ledu tako, da se je prof. Nordenskjöld nadjal, da ne bode imel samo ob obali, ki se prostira nekoliko na drugi strani rta Čeluskinskega proti jugu, nego tudi ravno v iztočnem smeru do novo sibirskih otokov odprto morje. Po osnovi ekspedicije obrne se ladija proti iztoku k jugu v nadi, v tem smeru zapadni nastavek novosibirskega otočja najti. 20. in 21. hiti ekspe-

silo jim je všel. Slaba se je tudi nekterim profesorjem godila, ki so mu hoteli na pomoč hiteti. Dva so vrgli po stopnicah, da sta se hudo poškodovala, poleg tega pobili so pa še oken, kolikor so jih ravno dosegli. Enaki neredi javijo se iz Jasiške univerze. Minister Bratiano neki misli univerzo zapreti, dijake pa še pred koncem šolskega leta domu poslati.

Denarna nadloga v **Egiptu** priklopila je vže toliko do vrhunca, da je hitra pomoč silno potrebna. Ta pomoč pa od nikogar drugod priti ne more, kakor edino le od skupnega sklepa vseh evropskih velevladi o bodoči politiki egiptovski. Angleška sama nič več ondi ne opravi in zaradi tega se boče jako rada podala v zahtevanja, ki jih bo, recimo, Francoz ali pa Turek stavil. Ali bodo pa države, ki se za Egipt razven Angleške v prvi vrsti zaminajo, kakor n. pr. Laška, Francozi in Turki, to angleško zadrego popolnoma zase sporabili ali ne, je zopet drugo vprašanje. Če jo bodo, bil bi to smrtni udarec za Gladstonovo ministevstvo pri razburjenih razmerah, kakoršne so danes na Angleškem zaradi cincarske politike Gladstonove. Nadjati se je toraj, da Francozi, ki si tako radi pridevajo priimek „la grande nation“ (veliki narod) ne bodo zadrege Gladstonovega ministertva na svojo korist obrnili, da bi ga spodkopali, če tudi je zanje jako laskava in zapeljiva misel, da se sedaj lahko maščujejo za vso prekanjenost, katero so v teku časa več ko sto let tu pa tam od Angležev doživeli. Poglavitna reč je, da skupna Evropa zato skrbi, da se sedanje egiptovske homatije ne le za sedaj odstranijo in poravnajo, temveč da se tudi v bodočnosti nikdar več ne povrnejo. Da bo pa to mogoče, mora se Angležem privilegij samogospodstva v Egiptu odvzeti, ter se mora skupni Evropi izročiti. Kakor je stvar do sedaj, je le eno gotovo in to je, da bo imela Angleška še mnogo opraviti, da se povzdigne zopet do onega vpliva v Egiptu, ki ga je imela do bitke pri Telel-Kebir, kjer ji je divjak še sulico v roki dokazal, da je tudi v domovini John Bullovi mnogo grjilega, kar se mora iztebiti. Napačno pa bi bilo misliti, da je Angleška gmotno in npravno toliko oslabela, da so ji noge službo odpovedale, e tega ne! Le druge vlade je treba na krmilo, in britanski lev bo zopet zarjovel, da ga bodo po celem svetu slišali.

Vročina v **Sudanu** je tako neznosna, da za sedaj pač še misliti ni, da bi Angleška kako ekspedicijo tje kaj poslala. Posebno evropskih vojakov, bi je ne mogel nobeden dalj časa prenašati. Kaj se bo med tem časom z Gordonom zgodilo, ali se bo zamogel do septembra držati, ali se bo poprej podal, kdo vé? Turčija se je sicer Angležem ponudila, da bi ona svojih ljudi v Sudan poslala, kar pa menda Angleški zopet ni po volji, kajti odgovorila ji je, kakor tisti, ki se ga kaj na posodo prosi, in neče naravnost odreči, dati pa tudi ne mara prošene reči. Angleška je v svojem odgovoru Turčiji stavila pogoje, pod katerimi da ji odpošiljatev lastne ekspedicije v Sudan dovoli, namreč da bi se morali vsi turški vojaki dajati pod zapovedništvo angleških častnikov.

Med mednarodnim društvom v **osrednji Afriki** ob veletoku Congo, pečajočim se z učno preiskavo ondašnjega sveta, pa med francosko državo napravila se je neka pogodba, v kateri se društvo pismeno zaveže pridobljene zemlje nobeni drugi vladi ne vlast prepustiti. Le če bi kedaj želela pridobljene in nekoliko že obdelane postaje ob reki Congo v denar spraviti, ima Francoska pred vsemi drugimi državami prvo pravico za odkup dotičnih krajev. Francoska se je pa temu nasproti zopet zavezala, da bo društvena posestva kolikor mogoče varovala, kakor svoje lastno, pred vsem pa se ozirala na njihove meje ter jih spoštovala.

dicija dalje v označenem smeru med snežem, ki je ležal razstrešen po morju, ali obstoječ iz večih kosov, nego ga je bilo do zdaj opaziti. K temu pa se je pridružila še prav gosta megla, ki je prečila, da se ni moglo videti daleč ter se tako ni znalo, kako daleč se prostira to ledeno polje. Ponoči 22. avgusta se je moralo broditi skoz prav gost led in drugi dan ladija ni mogla v iztočnem pravcu dalje ploviti. Obrne se zatoraj bolj južno, ali tudi tukaj se zadene na led, kolikor se je moglo skoz meglo spoznati. Da se počaka na lepo vreme vstavi se „Vega“ sred leda. Od daleč se je to ledeno polje videlo veliko in jako, našlo se je pa razjedeno, in da je bilo jasno, bi se bilo raztopilo. Ko se je razjasnilo, odplulo se je dalje. Čez eno uro pa se je že morala ladija zopet na drugem ledenem polji vstaviti. Zgodaj 23. se je malo razjasnilo. Ladija odjadra dalje, zadene pa v sreč ter pride isti dan še le ob pol sedmih zvečer zopet v odprto morje, ki je postajalo zmeraj bolj plitvo, dočim je poprej globočina iznosila 33 do 35 niti. To je bil znak, da je bilo kopno blizu. In zares se je opazilo isto ob 8. uri 45 minut zvečer. Severno-iztočna končina iztočnega Tajmir poluotoka to je namreč bila ta zemlja, prostirala se je priliki 76° 30' severne širine in 118° iztočne dolžine. Morje

Izvirni dopisi.

Križovo poleg Kostanjevice, 29. maja. Prekrasni majnik, koga nisi premaknil iz njegovega starega gnjezda in podrl mu vsaj za nekoliko časa njegov vsakdanji red! Pomaknem se tudi jaz za nekoliko ur samo v bližnjo Spodnje Štajarsko mestico za vedrilo in ob enem obiščem par tovarišev in nekdanjih dragih sošolcev. Prepeljem se čez Savo, in tudi meni potegne nasproti precej tisti čudni nemčurski duh, ki v novejših dneh posebno po Štajarskem tako žalostno slovi; kdo se ne spominja, kako c. k. služabniki potegnejo raz mirne hiše c. kr. črno-rumeno zastavo; kdo se ne spominja žalostno slovečega nemškega „Schulvereina“ na slovenskih Štajarskih tleh. Za tako delovanje so posebno ugodna mala mestica in večji trgi. In nemški, ne nemčurski obraz mi takoj pokaže tudi malo mestice, v katero vstopim, kajti pokažejo se mi povsod nemški napisi ne samo na privatnih hišah, ampak tudi uradni po javnih vogalih, ki imajo javne prostore varovati pred onesnažniki. Kdor vé, da je mestice skozi in skozi slovensko, kdor vé, da tje kaj prihajajo iz okolice samo trdi kmetje, nevešči nemškega jezika, si bode pač pri pogledu takih zgolj nemških napisov mislil, ti Nemci (?) med nami živeti ljudje morajo biti pač breztahtni, popolnoma neolikani, da potrebujejo takih napisov, in ponosni smemo biti, da so nemčurji prepričani o taktosti celó slovenskega kmeta, misli si, da on takega opomina ne potrebuje.

Tudi druga nemčurska strast govori ondi le o njih sramoti. Došlemu s svojim tovaršem v gostilno, štrle mi nasproti zopet samo nemški liberalni časopisi „Grazer Tagespost“ in če se ne motim neka „Deutsche Wacht“. In kdo prejema iz njih svojo oliko? Kmetovalec ne, ker je nemškega jezika nezmožen, večina meščanov ne, ker se toliko za politiko ne briga, in jih je le malo število nemškega dobro zmožnih, drugi ostali pa tudi ne, kajti kar je ležalo na mizi listov, vsi so bili še neprerezani. Le v eni reči sem najdel častno izjemo. Za skozi in skozi slovenske novice se je dajalo slovenskim kmetom in gospodom jed in pijača in — tudi račun v slovenskem jeziku. Zdaj znaš, kako daleč segajo nemčurske tla po marsikterih taci krajih; in vendar se njih prebivalci, kakor sem čul prav iz vrjetnih ust poučajo svojim nemškim plemenom. Bila bi častna in truda vredna zadača preiskavati in dokazati, kdaj so med slovenski narod priromale te črne zvezde tujega plemena, dokazati na kateri veji Celjskega nemškega debla so se one pokazale?

V naših krajih se je poslednje dni pričela nova obrt s tako zvano „češmigovino“, znanstveno ime mi ni znano, me je premalo naravoslovec. Trnjevi grm ali že drevesce se izkoplje, korenina olup in posuši, ter se potem lahko proda, menda za rumeno barvo. Korist zna biti dvojna. Delavni človek si prisluži kakšen novčič, in pašniki se otrebijo sitnega trnja.

Ako se prijatelji delj časa ne vidijo, se prvi pogovor najraje zavrti o vremenu, bodi tudi meni dovoljeno o tem predmetu vsaj k sklepu par besedi. Strahom nas navdajajo pogosto od vseh strani naše

ni bilo pokrito z ledom kakih 15 do 16 čevljev od obale. Šest minut od obale se je menjala globočina morska med 6 in 12 niti. Zrak se je razčistil. Severno zapadni vetrič je odnesel ladijo brez pomoči pare skoz čisto jezero. Visočine ob obali pokazujejo neke posebne konične oblike, kakoršnih je videti na iztočnem bregu Jeniseja med Mezenkinom in Jakovjevo. Gore najmanj visoke 2000 do 3000 čevljev so se opazile v notranjosti ter so bile, razun nekoliko ledu v zatoni, popolnoma brez snega. Tudi nekoliko ledenjakov je bilo videti po priliki 800 do 1000 čevljev visoko nad morjem. Životinjstvo v morju je bilo vse bolj mnogobrojno. Dr. Stuxberg je potegnil iz morske globočine od kakih 25 niti s pomočjo mreže množino krasnih pomorskih živalic, morskih zvezd in drugih. Na manjih globčinah se je pokazala množica nižjih živalic. Tukaj nahajajoče se živalice so čisti oblici severnega ledenega morja ter zatoraj od velike znanstvene vrednosti. Večkrat se ni mogel iz ladije led videti, in kakor dodani zemljovid prikazuje, brodila je ladija tamkej, kjer je bilo do zdaj kopno narisano.

(Dalje prih.)

domovine nam prihajača žalostna poročila o vremenskih nesrečah; to tem bolj, ker so bili od take nesreče že zadeti naši bližnji sosede. Vreme imamo, kakor si ga le želeli zamoremo, ugodno, samo zadnje dni nekoliko mrzla jutra; strn kaže kaj krasno in gorko solnce jako dobro dé trti, ktera je začela že poganjati cvet, kojemu je toplo vreme prva podlaga in pogoja dobre kapljice. Bog nas varuj nesreče, kajti ne vzame nam samo kruha z vinsko kapljico, pobere nam tudi novice, za ktere bi si zamogli kupiti drugega potrebnega; kratko, nesreča nam provzroči precej več let čutečo veliko bēdo. Bog varuj!

Z Breznice, 29. maja. (Sv. misijon.) Naš obče-spoštovani gospod župnik, Ivan Kramar, ki pri vsaki priložnosti pokaže, kako zelo mu je dušni pa tudi telesni blagor faranov pri sreč, priredil nam je za letos v prelepem mesecu maju sv. misijon od 10. do 18. maja t. l. Sv. misijon sta vodila dva častita očeta lazarista iz Ljubljane in en gospod iz Štajarskega. Pri najlepšem vremenu obhajali smo te zares blage dneve. Naša precej obširna farna cerkev bila je cel čas sv. misijona dopoldne in popoldne vedno polna pobožnih. Gospodje pridigarji govorili so tako prepričevalno, goreče in spodbudljivo, da jih je bilo veselje poslušati.

Imeli smo celi teden zjutraj ob šestih sv. mašo z blagoslovom, potem misijonsko pridigo. Ob 3/4 na 10 sv. rožni venec, na to sv. mašo z blagoslovom. Po sv. maši zopet pridiga. Popoldne ob štirih sv. križevi pot, na to pridiga in po pridigi pa litanije z blagoslovom. Da je bila slovesnost tem večja, zapeli so pevci na koru pred vsako misijonsko pridigo, isto tako po končani pridigi po eden odstavek misijonske pesmi.

Kako pa da je bilo tukajšnje ljudstvo sv. misijona veselo, pričale so nam spovednice, ki so bile cel čas sv. misijona, tako rekoč noč in dan z veliko množico ljudstva kar obležene. Da si tudi je dan na dan spovedovalo po 7—8 gg. duhovnikov, bilo je marsikomu treba več ur čakati, da je mogel priti na vrsto. Pri vsi gnječi okoli spovednice obnašalo se je ljudstvo vzgledno lepo! Govori gg. misijonarjev so poslušalcem segali do srca. Posebno pa nas je pretresil in do solz ganil tako imenovani „spravni govor“; ki ga je govoril v petek popoldne g. superior Böhm. Najlepši slovesnost pa smo imeli v nedeljo popoldne, ko se je misijonski križ v slovesni procesiji nesel po ravno onem kraju, kjer gre obhod o sv. Rešnjem Telesu. Tako lepe in dolge procesije pa še ni bilo na Breznici. Bilo je ljudstva iz sosodnjih fará, da se je vse trlo. Pa saj ni čudno, kajti imeli smo ta dan zraven nenavadne pobožnosti zares prelepo pomladansko vreme.

Ko pride spreved počasi v cerkev nazaj in ko se postavi sv. misijonski križ na odločeni prostor, zapojó pevci na koru pesem: „Kraljevo znamenje, glej stoji!“ Potem je bila zahvaljena pesem „Te Deum laudamus“. Na to je bil prelepi govor za sklep. Tako je bil končan sv. misijon na Breznici, kterege se je naše dobro slovensko ljudstvo tolikanj veselo in obilo vdeleževalo.

Naj bi mili Bog stotero povrnil vsem, ki so tako ali tako pripomogli, da se je sv. misijon tako lepo obhajal na Breznici!

Domače novice.

(O ranjken kanoniku dr. J. Gogali) se na mnogotera vprašanja odgovarja, da se po fotografiji l. 1866, kjer je gimnazijsko učiteljstvo skupej, ponarejajo o njem nove slike, in se bodo razprodajale na korist njegovi vstanovi „Collegium Marianum“. Kteri bi hoteli naročiti si teh fotografij Gogalovih, naj se prilično zglasijo pri sedanjem začasnem predstojništvu (g. blagajnik Lašan), da se nekoliko izvé, v kolikem številu naj se posamejne slike v spomin.

(Ljubljanskega Sokola) podalo se bo v društveni opravi s zastavo na čelu 60 mož, ktere spremlja 30 čitalničnih pevcev v soboto večer o polnoči s poštnim vlakom v Mozirje na blagoslovljenje zastave Savinjskega Sokola. Pridružilo se jim bo še nekaj družih odličnih narodnjakov. Te slavnosti moral bi se vsakdo vdeležiti, komur le čas in okoliščine dopuščajo, kajti Slovenci na štajarski zemlji razpostavljeni so veliki nevarnosti, da jih ne požré nemški moloh. Kolikor več navdušenih Slovencev se bo toraj v Mozirji zbralo, toliko bolj širila se bo narodna zavest in navdušenost sama med štajarskimi Slovenci,

kajti z navdušenostjo je že tako na svetu, da se rada naleze. En sam pogumen in navdušen vojak dostikrat celo kompanijo reši!

(Šišenska čitalnica) vdeleži se tudi Sokolske slavnosti v Mozirji, kamor ona v soboto zvečer ob 9. uri na vozech preko Kamnika odrine, kjer se združi z ondašnjim pevskim društvom „Liro“, s katerim potem skupaj tje kaj odrineta.

(Zrelostne preskušnje) na tukajšnji gimnaziji bodo pismene prihodnji teden, ustmene pa julija meseca od 7. dne itd., na realki pa 4. in 5. julija, toraj pred sklepom šolskega leta.

(Včerašnja številka „Slov. Naroda“) je bila zasežena od c. kr. državnega pravdnštva, kakor se čuje menda zaradi preojstre kritike dandanašnjih razmer na Štajarskem.

(Za zidanje novih šol in za razširjanje premajhnih šolskih poslopij) podarila je kranjska hranilnica 6000 gold. Po sklepu deželnega šolskega sveta od teh denarjev dobé: Poljane pri Ribnici 500 gold., Slavina 150 gold., Ustije 200 gold., Ostrožno brdo 300 gold., Št. Peter na Notranjskem 150 gold., Dolenji Zemon 100 gold., Vrbovo 100 gold., Gorenji Logatec 500 gl., Dobliče 1000 gold., Kropa 500 gold., Peče 500 gold., Št. Jurij pri Izlakah 700 gold.

(Naše častite čitatelje) opozorujemo na včerašnji naš list, ki je prinesel po novi uredbi železnice popravljen vožnji red c. kr. državne gorenjske in c. kr. priv. južne železnice.

(Izpit iz državnega računovodstva) napravil je s prav dobrim vspehom v Gradcu gospod Josip Paternoster, uradnik deželnega odbora in dobroznani basist čitalniških pevcev Ljubljanskih. Dotični gospod je vse skozi zanesljiv in verl narodnjak, zato mu pa tudi prav iz srca čestitamo k sijajnemu vspehu!

(Ljubljanska ljudstvena kuhinja) je pač velika pomoč za reveže, revne družine, posebno pa za vbožne dijakke, katerim na ta način mnogim pomaga do boljšega kruha, domovini pa do slavnih mož v bodočih letih. Zavod, eden najbolj koristnih in humanitarnih, kolikor jih ima naša dežela, ki je postavljen na čisti ljubezni do bližnjega, obstoji že sedmo leto in se leto za letom očitno razširja, kar mu je pa se ve da le mogoče na ta način, da ima mnogo blagodušnih podpornikov, ki mu marsikak petak, (pa tudi goldinar je dober) skrivaj stisnejo v roko prav po nauku nebeškega velikega učenika: da naj ne vé desnica, kar dá ubogajme leva. L. 1883 je zavod razdelil 23.000 porcij jedij in 164 kosov kruha več, kakor pa l. 1882. Vseh porcij skupaj se je lanskega leta razdalo 62.000 jedi in več ko 61.000 kosov kruha.

Predstojnica kuhinje je gospa Hübschmannova, pokroviteljica njegova pa gospa J. Recherjeva. Gospodarstvo ima v rokah c. kr. stotnik g. Hübschmann. Konec leta 1883 ostalo je zavodu v blagajnici 346 gold. in 68 kr. Skupnih dohodkov lanske leto je bilo 5899 gold., stroškov pa 5552 gold. 32 kr. Naj bi blagi dobrotniki ne pozabili tega človekoljubnega zavoda, posobno pa jim pokladamo na srce ljudstvene kuhinje dijaški oddelek!

(Premembe pri učiteljstvu na Kranjskem.) G. Jos. Bozja, učitelj na enorazrednici v Begúnjah, imenovan je nadučiteljem na dvorazrednici v Košani. — G. Jak. Žebre, bivši učitelj v Šiški, pride zač. v Begúnje. — G. Mih. Kos, učitelj v Krašni in g. Jan. Bartel, učitelj v Grahovem, sta za trdno postavljena.

(Razpisi učiteljskih služeb na Kranjskem.) Služba ljudskega učitelja in šolskega voditelja v Drašici s 400 gl. letne plače in s stanovanjem. — Učit. služba na dvorazrednici v Dragotušu s 400 gl. letne plače in s stanovanjem in II. učit. služba na dvorazrednici v Vinici s 400 gl. letne plače in s stanovanjem. Prošnje do 10. junija t. l. c. kr. okrajnem svetu v Črnomlju. — Učit. služba na enorazrednici v Doleh s 400 gl. letne plače in s stanovanjem. — Učit. služba na enorazrednici na Poljici s 400 gl. letne plače in s stanovanjem. Prošnje do 10. junija t. l. pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Litiji.

Razne reči.

— „Ti“ ali „vi“? Ali naj rečejo otroci starišem „ti“ ali „vi“? Čudno, — gospóda vendar navadno bolj vé razločiti, kaj se spodobi in kaj ne,

kakor kmečki ljudje, ki radna vse usta povedó, kar mislijo. Čudno, — v tej reči so pa kmetje bolj dvorljivi, kakor gospóda. Pri gospódi namreč otroci pravijo materi in očetu „ti“, pri priprostih ljudeh pa „vi“. Kaj je pravo? Otroče spoštovanje se gotovo bolj goji, ako otroci nagovarjajo stariši z „vi“ in prav slab vtis naredi na pametnega človeka, ko vidi, da že navadni mestjani, rokodelci, posestniki, ki hočejo bolj razsvetljeni biti in ki se svojega nizkega stanu sramujejo, začenjajo dopuščati, da jih otroci tičejo. Domišljujejo si, da je to bolj olikano. Če so pa taki otroci bolj pridni in sramožljivi, kakor oni, ki starišem pravijo „vi“, je drugo vprašanje. Kjer je stara navada z „vi“ stariše nagovarjati, naj se na vsak način ohrani. Kjer pa otroci starišem že pravijo „ti“, (kakor hlapcu, psu, mački) naj se v božjem imenu tudi ta navada ohrani. Že vem, kako to novotarijo zagovarjajo. Pravijo, da „ti“ kaže zaupljivo, srčno ljubezen bolj kakor „vi“. Ali pa prvi otroci stariše res bolj ljubijo, kakor drugi, je zopet veliko vprašanje. — Pa, saj tudi Bogu pravimo „ti“! — To izvira iz latinščine, v kateri se „vi“ ne rabi; sicer Francozi tudi Bogu „vi“ pravijo.

— Na češki univerzi je do sedaj vpisanih 1317 poslušalcev in sicer 737 rednih pravnikov in 1 izvanreden 347 zdravnikov rednih in 6 izvanrednih; 159 modroslovcev, 12 izvanrednih poslušalcev na filozofični fakulteti in 55 lekarničarjev. Omeniti nam je, da so vseučilišča poleti slabše obiskovana, nego pozimi.

— Protestantje prestopajo k pravoslavnim. V baltičkih deželah nastalo je med luteranskimi kmeti živahno gibanje. Bolj kakor kedaj prestopajo ti luterani k pravoslavni veri. O tem piše „Köln. Ztg.“: Luteranska nima nasproti tem odpadnikom nobene moči. Že minolo leto je prestopilo mnogo Rusincev k grški cerkvi in pred 14 dnevi so poročali ruski listi o novem odpadu kakih 200 Estoncev. Taki odpadci so bili do sedaj neznani in če pojde tako dalje, bodo vsi časnikiški prepiri o preložitvi bogoslovne fakultete v Dorptu odveč. Ta faktum se ne dá tajiti, da gine vpliv luteranske cerkve v vzhodnih pokrajinah od dne do dne. Kakor pravijo, so temu vzrok evangelijski pastirji, ki so v prvi vrsti posestniki in potem še le duhovni pastirji.

— Turški sultan pač nima z rožicam poslano. Vsak trenutek pridejo v Jildiz-Kiosku na kako zaroto, ktere naloga je umor Abdul-Hamida. To se je zgodilo tudi pred kratkim, pa zaroti so prišli še o pravem času na sled in vsa okolica sultanova je bila spremenjena in nadomeščena z drugimi osebami. Na mesto Halil-paše, prvega sultanovega adjutanta je prišel sultanov svak Mehemed-paša; vojaški poveljnik cesarske palače Ali-bey je poslan v Erzerum. Koliko oseb je bilo vrževih v ječo in koliko jih je dobilo svilnatí trak v tem molči zgodovina.

— Stanje katoliške cerkve v severni Ameriki. V začetku tega leta je bilo v Zedinjenih državah 13 nadškofij, 57 škofij, 6835 duhovnikov, 1651 bogoslovcev, 22 semenišč, 6513 cerkev, 1150 kapel, 1476 misijonarskih postaj, 84 dijaških ustanov, 599 višjih deklških šol in penzionatov, 2523 farnih šol s 481.843 otroci, 294 sirotišnic in zavetišč, 139 bolnišnic in 6.623.176 katoličanov. Amerikanski cerkveni zbor, ktereга se bodo razun škofov vdeležili še vodje semenišč in provincijali raznih redov, se bo začel 9. listopada.

— Originalna stava. Neki Anglež je v Antorfu v neki gostilni prav malo laskavo govoril o nemških natakarih in je dejal da so najnerodnejši na svetu. Natakari mu je ugovarjal, in tako je prišlo do stave, pri kateri se je zavezal Anglež plačati nemškemu natakarku 500 frankov, ako ta v 24 urah nareže 2000 kosov kruha in jih namaže s surovim maslom. Neki natakari sprejme pogodbo in se spravi ob 6. uri zjutraj v pričo mnogoštevilnih gledalcev na svoje delo. Ob dveh ponoči, torej v 18. urah je bil s svojo nalogo gotov in je stavo, če tudi z oteklimi rokami, častno dobil. Gostilničar je pa pridal k tem 500 frankom še polovico dnevnega dobička in je daroval onih 2000 kosov namazanega kruha mestnim revežem.

Telegrami.

Dunaj, 29. maja. Presvitli cesar povrnil se je danes zjutraj iz Budapešte na Dunaj.

Dunaj, 29. maja. Bolgarski knez Aleksander prišel je danes inkognito iz Darmstadta semkaj. Po kratkem odmoru poda se v Sredec (Sofijo.) Obiskal je grofa Kalnokija, in ta mu je pohod vrnil.

Dunaj, 29. maja. Šest oseb bode toženih pri okrajni sodnji, kateri so obdolženi malomarnosti, zaradi ktere je nastal požar v mestnem gledišči.

Niš, 30. maja. Radikalci Rasa Ninić in Sima Milosević žalila sta po svojih robatih izrazih skupščino in državo. Zarad tega sklenila je skupščina, da jih za čas celega zasedanja izključi in bode tudi prosila ministra notranjih zadev, da bi oba radikalca tudi po sodnijskem potu prijel.

Pariz, 29. maja. V stoleten spomin francoske revolucije leta 1789 misli vlada leta 1889 napraviti svetovno razstavo.

London, 29. maja. Turčija je obljubila Angležem, da pošlje 15.000 mož v Sudan.

London, 29. maja. V Doverji so ob prihodu vojvode Cambridškega prijeli sumljivega človeka, ki se je po vsi sili k Cambridgu rinil. Našli so pri njem revolver.

London, 29. maja. Nov Mahdi dvignil se je proti dosedanemu Mahdiju in trdi da je dosedanji Mahdi le eden njegovih drvišev. Prišlo je do boja in novi Mahdi je starega pri Darfurji potolkel. Uporniki so med seboj needini postali, in vsled tega upor pojema.

Tujci.

29. maja.

Pri **Maltci**: Baron Packeny, c. k. Feldzeugmeister z adjutantom, z Dunaja. — Hermann Menkes in Jos. Böhm, kupč. potovalca, z Dunaja. — pl. Casati, s soprogo, iz Gradca. — Emil Chywissen, kupec, iz Aachena. — vitez Gutmannsthal, grajščak, iz Trsta. — Baron Ritter, grajščak, iz Gorice. — Vitez Fichtenau, grajščak, s soprogo, iz Novomesta. — pl. Fichtenau, zasebnica, iz Karlova. — Schnetzer, zasebnik, iz Voloske.

Pri **Slonu**: Walowsky, kupč. potovalec, iz Rima. — Jurij Mitri, kupec, iz Trsta. — Ida Palme, zasebnica, z družino, iz Portsaida. — Janex Manzoni, kupec, iz Vidma. — M. Arco, iz Zagreba. — Št. Schrems, s soprogo. — Josip Schauta, iz Hammerstila.

Pri **Južnem kolodvoru**: Jul. vitez Penecke, c. k. polkovnik, z Dunaja. — Alfred Breindl, nadzornik, z družino, z Dunaja. — Rudolf Filscher, agent, iz Trsta.

Pri **Virantu**: Julija Ažman, posestnica, iz Genne.

Umrli so:

28. maja. Štefan Dolenc, brambovski puškar, 60 let, Rimška cesta št. 9, pljučni edem.

V bolnišnici:

26. maja. Ignacij Bergant, krojač, 30 let, Haemorrhaga cerebri.

27. maja. Martin Malavašič, hišni posestnik, 43 let, plućnica.

28. maja. Franc Bajžel, mizar, 44 let, pljučna tuberkuloza. — Martin Nastran, delavec, 70 let, pljučni emphysem.

Žitna cena.

Pšenica banaška 1 hkl. 8 gl. 90 kr., — domača 7 gl. 90 kr. — Rž 5 gl. 40 kr. — Ječmen 4 gl. 45 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 25 kr. — Turšica 5 gl. 40 kr. — Oves 2 gl. 95 kr.

Dunajska borza.

29. maja.

Papirna renta po 100 gl.	80 gl. 50	kr
Sreberna	81	35
4% avstr. zlata renta, davka prosta	102	—
Papirna renta, davka prosta	95	90
Ogerska zlata renta 6%	122	65
„ „ 4%	92	05
„ papirna renta 5%	88	70
Kreditne akeije	160 gl. 308	50
Akeije anglo-avstr. banke	200 gl. 114	25
„ avstr.-ogerske banke	859	—
„ Länderbanke	106	—
„ avst.-oger. Lloydja v Trstu	572	—
„ državne železnice	316	75
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	221	—
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 124	—
4% „ „ 1860	500	135
Državne srečke iz l. 1864	100	172
„ „ 1864	50	172
Kreditne srečke	100	176
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	108	40
„ Ferdinandove sev.	107	—
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104	50
London	122	30
Srebro	—	—
Ces. cekini	5	75
Francoski napoleond.	9	70
Nemške marke	59	80

Jožef Korošec v Velesovem

išče

(1)

službe gojzdnarja

ter jo lahko nastopi kadar je treba.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani

se dobiva knjiga:

„Ne v Ameriko!“

Spisal Jak. Aléšovec.

Cena 1 gl. po pošti 5 kr. več.

Dober zaslužek

ponuja solidnim in spretnim agentom pri prodaji kave in čaja (té) zasobnikom

Vojteh Fuchs v Hamburgu.

Zaloga kave in čaja.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.